

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterné 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/3 galbini mon. sunát6ria.

Anulu XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 73.

Braslovu 30|18 Septembre

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Braslovu 29 Sept. 1871.

Se fimu blandi cá porumbii, dér' intie-lepti cá sierpii.

In „Telegrafulu“ din Bucuresci, cetiramu unu articulu scrisu bine, si cu multu zelu patrioticu, intitulatu: „Istoria strainismului in Romania.“ Dauna, ca scriitorulu numai ce a constatatu reulu unei invasiuni de straini, a carei proportiuni déca va merge asia trece departe preste marginile suferitiunei. In alte state se forméza óre-care regula statistica intre numerulu indigen6loru si alu strainiloru. — Ar' trebui mersu in meditatiuni cu unu pasu mai departe spre a cauté si aflá si o medicina pentru acésta vulnere sociala.

Caus'a e fórte delicata, — in discusiuni de spre densa nu este bine a lasá se vorbésca numai foculu unei animi patriotice; — acésta anima — trebuie tienuta si regulata prin aplicatiunea atributeloru unei ratiuni cópte.

Permitane dér' pres'a sora din partile transcarpatine acestu micu amestecu in discusiunile ei; cugetamu, ca i va fi de folosu. Noi ciscarpatinii suntemu in positiune a vedé multe din cele ce se petrecu dincolo, cu ochi mai chiari, pentrucu vuetulu miscareii din viétia locala de t6te dilele nu ne conturba judecat'a. — Altmintrea nu avemu de cugetu a discutá acésta tema pe deplinu, ci numai a ajuta discusiunea prin concursulu opiniunei publice formate in acésta cestiune intre romanii de dinc6ce de Carpati.

Dupa ce odata este constatatu, ca reulu ecisiste, — dupa ce este constatatu, ca elu a devenitu parte din caus'a positiunei politice a Romaniei, care a fostu silita a portá t6te greutatile, ce au impusu poterile christiane prin tractate imperiului otomanu in privinti'a jurisdictiunei asupra suditiloru loru, — parte din o tolerantia imprudenta in timpuri, candu statele vecine Austri'a si Rusi'a apasá cu t6ta asprimea unoru inspiratiuni fanatico-confesionali mai cu deosebi asupra elementulu evreescu; — si din istorica ospitalieritate a romaniloru, cari cá greco-orientali donau mosii, si o parte alu teritoriulu urbei Iasi, Bacau, Husi etc., misiuniloru straine pe timpul, — candu in Germani'a erá pusu in scena macelulu relegionariu de 30 ani, — cari bunuri astadi representéza pretiu de mili6ne — facundu locu de adapostu strainiloru din t6ta lumea; — din lips'a unei burgessii compacte indigene, si altele, si altele. — Ne remane dér' a vorbi numai de midiul6cele, ce ar' fi in stare a paralisa reulu, si cu incetulu alu vindecá pe deplinu.

Aceste midiul6ce dupa parerea nóstra sunt:

I. Unu aventu mai generalu si mai rapede in instructiunea poporulu propriu romanu, ce voiesce a remané sub orice constelatiuni politice, bune ori rele, stapanu teritoriulu seu.

II. O mare atentiune a legislatiunei si 'a administratiunei publice asupra acestei cestiuni.

III. Parasirea molesiuinei orientali, a prejudeciulu de spre rusinea de a lucrá un'a ori alt'a me-

seria, — ce domnesce inca la t6te poporale remase indereptu in cultura.

Ratiunea ne spune, ca alte midiul6ce de vindecare nu sunt; si déca unii ar' veni, si apelandu la fiacar'a iubirei de patria ar' dice, ca forti'a bruta inca este ratiune, fugiti de elu cá de satana. —

Pentru ce?

Pentru ca nu poteti fi crudeli acum in timpurile civilisatiunei, déca strabunii vostri au fostu umani in timpurile crudelitiloru; numai atunci, candu strainismulu v'ar calcá pamentulu cu fortia bruta, atunci aveti dreptu si datorinti'a patriotica alu intempina si respinge cu forti'a, pana la ultim'a picatura de sange. —

Voimu dér' a vorbi mai de parte numai de aceste trei midiul6ce, si de aplicarea loru.

I. Instructiunea.

Nu e destulu a créa sc6le in t6te ramurile scientiei, ci este necesariu a-si direge invetiamentulu dupa trebuintiele societatei intregi.

Instructiunea lasata fara o suprema directiune, adeseori produce efecte unilaterali, prosperandu intr'o directiune, — si lasandu lacune mari in alte directiuni. — T6te acele lacuni apoi forméza pe decenii de ani inainte prise bune pentru straini, — ér' productiunea disproportionata, in un'a directiune numai, forméza o multime de ómeni inteligenti, cari nepotendu fi aplicati, — suntu pentru organismulu societatei de unu folosu numai secundariu, — ba in casuri chiaru periculosi, — nutrindu spiritulu de partita, si de lupta inversiunata intre partite.

Ce ar' mai fi de disu, — se tiene de domeniulu practicei aplicari a acestui principiu, — si pentru aceste aplicari ori ca nu se potu face regule generali, — atarnandu dela giurstari, ori déca se potu, — le potu compune competentii aceia, ce se afla in fruntea afaceriloru instructiunei. Scoli totusi, dér' pentru t6te plasele societatei, nici unu orasiu fara sc6le comerciale si de meserii. Scoli reali, scoli tehnice, montanistice, industriali, agronomice pe lunga cele academice; si inaltiarea artei si a industriei intre poporulu romanu e medicina securu a reulu.

(Va urmá.)

Sacrificia la fondulu academeii romane de drepturi!!!

Se reincepemu cu t6ta resolutiunea a ne ingriji de viétia si ecisistinti'a nóstra nationale, care fara academi'a romana de drepturi, fara institutulu de creditu „Albina“ nu póte scapa de cutropire! Ajutati romane, ca numai asia -ti va ajuta si Ddieu!!! Si Ddieu ne va ajuta, déca vomu sacrificu pentru aceste institute dela osu si cu totii.

Se imitamu pe cei zelosi. Éca, ca si incepe a ni se serina fruntea. Se fia de bunu auguru reinceputulu urmatoriu:

„Desiu in 24 Sept. 1871.

Onorabila Redactiune!

Cumca conscienti'a nationale este destulu de desvoltata la inteligenti'a romana in tienutulu, unde se intrunescu ambe Somesiurile, documentéza sacrificiale depusa pre altariulu natiunei totudéun'a, candu s'a cerutu, — acésta inteligentia respectabila a sustienutu dupa 1860 inc6ce juristi pana la absolvarea

loru, — a contribuitu pentru victimele Tofalene, si pentru consangenií francesi nefericiti, — suntu atatia membrii la „asociatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu“ catu dau pre anu frumosica suma de 1000 fl. apr6pe, — éra acuma au subscrisu pentru „academi'a romana de drepturi“ 1000 fl. v. a., despre care amu on6re a tramite aici consemnarea aclusa, — cu rogarea de ai dá locu in pretiuitile col6ne ale f6iei „Gazet'a Transilvaniei“ — spre ecesemplu si imitare celor 180 colectanti, caror'a s'a impartitu prin comitetulu desp. cerc. XII atatea apeluri si liste pentru academia. —

Petru Muresianu Sireganulu, membru alu asociatiunei, secretariu alu comitetulu desp. cerc. XII cá colectante.

Consemnarea

contribuitoru si oferteloru incurse in fav6rea infiintiarei si sustienerei unei academie romane de drepturi.

1. Georgiu Lászl6 presiedinte la judecatoria regésca urbariale in Desiu 100 fl. in rate lunarie cate 10 fl. incependu in 1 Oct. 1871.

2. Ioane Titie asesore la judecatori'a comitatense in Desiu 100 fl. in 2 ani in rate de 5 fl. pe luna.

3. Vasilie Popu Zapirtianulu practicante de advocatu in Gherl'a 100 fl. in 10 ani anuatim 10 fl.

4. Andreiu Francu asesoru sedrialu in Desiu 100 fl. in 2 ani incependu din 1 Ian. 1872.

5. Alecsiu Hossu proprietariu in Desiu 50 fl. in 10 ani.

6. Macabeu Mezei asesoru la sedri'a urbariala 40 fl. in 2 ani in 4 rate incependu 1 Ian. 1872.

7. Ludovicu Francu cancelistu sedr. in Desiu 40 fl. in 2 ani incependu 1 Ian. 1872.

8. Gavrilu Feti proprietariu in Siomcut'a 20 fl. in 2 ani 4 rate.

9. Vasilie Tohati proprietariu in Cheseiu 20 fl. dto.

10. Vasilie Cassa protopopu gr. cat. in Cheseiu 20 fl. dto.

11. Gabriele Carsai proprietariu in Budusiu 20 fl. dto.

12. Ioane Deacu preutu in Ilisia 20 fl. in 4 rate in 4 ani.

13. Georgiu Popu asistentu reg. in Desiu 20 fl. in 4 rate in 2 ani.

14. Simeone Corpodeanu v.-notariu comitatensu in Desiu 20 fl. in 4 ani in 10 rate.

15. Pavelu Munzatu proprietariu in Suaresiu 10 fl. in 2 ani 5 fl. solv.

16. Georgiu Miculu notariu com. in Cetanu 10 fl. cate 2 fl. in 5 ani.

17. Dionisiu Valeanu invetiatoriu in Sioncutu 10 fl. dto.

18. Pompeiu Muresianu invetiatoriu in Sireagu 10 fl. dto.

19. Ioane Ciupe invetiatoriu in Rugasiesci 10 fl. dto.

20. Ioane Silasi preutu in Seplacu 10 fl. in 2 ani.

21. Atanasiu Georgiu invetiatoriu in Strambulu 10 fl. in 2 ani 4 rate.

22. Demetriu Rusu invetiatoriu in Minthiu romanu 10 fl. in 2 rate in 2 ani.

cestu efectu a si provocatu pe Aloisiu Anton, capulu acestoru miscaminte, si plebanu alu Vienei, cá se sustérna o petitiune la ministeriu, pentru a li se cede beseric'a santului Stefanu pentru seversirea functiunilor dumnedieesci. Cuprinsulu in scurtu alu petitiunei este precum urméza: „In numele a 3000 familie catolice, cari s'au dechiaratu cu resolutiune contra dogmei de infalibilitate, si cari, dupa conscienti'a loru nu potu incredintiá agendele preutiesci decatu unui barbatu, care a remasu credintiosu catra relegiunea vechia catolica, subscrisulu -mi ieau libertateá a me adresá cu umilintia catra inaltulu ministeriu, cá se se indure a cede confesiunei mentionate, pentru tineria mizei, predice-loru si altoru functiuni dumnedieesci, beseric'a catedrale din Vien'a a santului Stefanu, care este proprietatea tuturoru catoliciloru din Vien'a.“ —

Mai nou. In diet'a Ungariei sied. din 24 dep. Benedek alu fagarasianiloru a facutu o propunere de conclusu, cá ministrulu de justitia se aduca inca in acésta sesiune unu proiectu de lege pentru regularea urbariale in fundulu regiu.

DD. fagarasiani suntu in edemulu perfecte fericiri, ca-ce pentru densii deputatulu alesulu de ei nici, ca mai afla vreo lipsa a face propuneri, cu

atatu mai pucinu propuneri in caus'a nationale comuna; ci elu traiesce in elementulu ultraistu, de a sterge chiaru si numele Transilvaniei, din care Fagarasiulu inca face parte. Óre afara de spiritulu rachiului, ce spiritu a mai indusu pe acei ticalosi de alegatori a face unu fiasco atatu de grandiosu cu alegerea acésta deochiatória?! —

In Vien'a se vorbesce, ca nemtii si au pusu tóta puterea a face, cá se restórne ministeriulu Hohenwart, dór' voru poté impedece pericolulu egalitateri nationale, care le amenintia supremati'a. In dietele cislaitane cá si in cea a Ungariei se lucra in comisiuni si in scurtu se va lucra la legea de nationalitati in pleno. —

— Gastein si Salisburgu inca totu remasera obiectu de propusu si de indagari. Coresp. germana „Deutsche Reichs-Correspondenz“ reduce conventiunea la 3 puncte: 1. Austri'a a acceptatu espresu schimbarile politice dela 1866 si 1871 si s'a obligatu a nu intreprinde nimica, ce ar' pune in cestiune aceste rezultate pentru Germani'a. 2. Austri'a -si Germani'a si unescu influinti'a spre sustinerea pazei in apusu si orientu. Germani'a vre bun'a intielegere cu Rusi'a, inse de acea nu espune

nici unu interesu germanu. 3. Se oblega a vighia severu agitatiunile socialistice si ultramontane, sustienendu drepturile staturiloru in contra loru; si despre mesurile intreprindende se voru cointielege. Prin urmare in contra Franciei si orientulu sbóra buburuz'a si politi'a va avé de panditu. —

Din Bucuresci se scrie, ca d. Miculescu s'ar fi condamnatu la arestu de 6 luni si studentii de una luna, pentru demustratiunea diá 10 Martiu la sal'a Slatineanu. Asia, in locu, cá prusacii, se fia trasi la raspundere, pentruca s'au obradinicitu a tineré banchetu de victoria in contra sangelui latinu, in tíera sorore, se fia acesta afectiune naturale romana pedepsita, si inca chiaru de unu guvern romanu! Care romanu nu se va scandalisa? —

Ecemplaria se afla dela inceputulu an. — Nr. viit. va esi numai in Sambat'a viit. —

Cursurile

la bursa in 29 Sept. 1871 stá asia:

Galbini imperatesci	--	—	5 fl. 67	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 „ 50 ¹ / ₂	„ „
Augsburg	—	—	119 „	„ „
Londonu	—	—	119 „	„ „

Deschiderea subscriptiunei de actiuni

la

institutulu de creditu si economii

„ALBINA“

Concesionatu din partea inaltulu ministeriu reg. ung. de agricultura, industria si comereciu cu datulu din 20 Iuniu 1871 Nr. 6727.

Capitalulu societatei consta din 300.000 fl. v. a. impartitu in 3000 actiuni de cate 100 florini.

Capitalulu acest'a se va puté inmultí de adunarea generala, cu aprobarea gubernulu, prin alte serie de actiuni pana la diumetate de milionu florini.

In casulu unei emisiuni nóue, actionarii de mai inainte au antaetatea dreptulu, de a primi in mesur'a actiuniloru ce posedu, actiunile seriei a dóu'a in pretiulu loru nominalu (§ 9).

Se punu deci acum la subscriere publica 3000 actiuni.

Conditiiunile suntu:

1. La subscriere se respundu 10⁰%, adica dela fiacare actiune 10 florini: Alte 20⁰% se voru numerá la provocarea acestui comitetu si anume in 30 zile dela diu'a provocarei. Versamintele aceste se cuietéza prin adeverintie interimali.
2. Dupa raspunderea a 30⁰% se voru edá pe numele respectiviloru certificate de actiuni provediute cu cuponi de interese si de castigu.
3. Pentru coperirea speselor dela inceputu se mai raspunde cate 1 florinu de actiune, care se va incassá cu rat'a II.
4. Versamintele mai departe voru urmá conformu §-lui 10 din statute.
5. La casu, candu in terminulu pusu mai diosu rezultatulu subscrieriloru va trece preste 3000 actiuni, se va face o reductiune proportiionala intre toti subscrientii.

Subscriberile se facu:

In **Sibiu** in cancelari'a comitetulu si la pomnulu consiliariu Elia Macelariu.

- „ Brasiovu la d. comerciante Ioane Padure.
- „ Zernesci la d. protopopu Ioane Metianu.
- „ Fagarasiu la d. v.-capitanu distr. Ioane Codru-Dragusianu.
- „ Blasiu la d. profesoriu Ioane M. Moldovanu.
- „ Sebesiu la d. secretariu judiciale Ioane Paraschivu.
- „ Orasti'a la d. avocatulu Dr. Avramu Tincu.
- „ Hatiegu la d. comerciante Nicolau Petroviciu.
- „ Dev'a la d. avocatulu Dr. Lazaru Petcu.
- „ Baiti'a la d. inspect. scolasticu Iuliu Bardosi.
- „ Bai'a de Crisiu la d. protonotariu Sigismundu Borlea.
- „ Abrudu la d. avocatulu Mateiu Nicolau.
- „ Alb'a Iulia la d. senatoru magistr. Alexandru Comanescu.
- „ Turd'a la d. avocatulu Dr. Ioane Ratiu.
- „ Clusiu lu d. jude singulariu Iosifu Popu.
- „ Gherl'a la d. inspectoru de banca Ioane Muresianu.
- „ Desiu la d. avocatulu Gabriele Manu.
- „ Siomcut'a mare la d. ablegatu dietale Ladislau Buteanu.
- „ Naseudu la d. directoru gimnasiale Dr. Ioane Lazaru.
- „ Reginulu sasescu la d. avocatulu Mihailu Orbonasiu.
- „ Tergu Muresiului la d. comerciante Iosifu Fulep.

In **Sighisiór'a** la d. archivariu magistr. Ioane Siandru.

- „ Mediasiu la d. avocatulu Ioane Popa.
- „ Timisiór'a la d. consil. de scóle in pens. Dr. Pav. Vasiciu.
- „ Lugosiu la dd. Dr. Aureliu Maniu si Constantinu Radulescu, advocati.
- „ Caransebesiu la d. secretariu episcop. Ioane Bartolomeu.
- „ Oraviti'a la d. avocatulu Simeone Mangiuca.
- „ Panciov'a la d. locotenente in pensiune Ioane Balnosianu.
- „ Orsiov'a la d. proprietariu Vasiliu Popoviciu.
- „ St. Miclausiuulu mare la d. protopopu gr. cat. Vincentiu Grozescu.
- „ Versietiu la d. pract. de advocatura Ioane Sietpetianu.
- „ Aradu la d. vice-comite Sigismundu Popoviciu.
- „ Világos la d. notariu opidanu Ioane Moldovanu.
- „ Lipov'a la d. comerciante Davidu Simonu.
- „ Pecic'a romana la d. notariu N. Filimonu.
- „ Beiusiu la d. avocatulu Parteniu Cozma.
- „ Oradea mare la d. proprietariu Nicolau Diamandi.
- „ Sigetulu-Marmatiei la d. avocatulu Dr. Ioane Mihali.
- „ Cernautiu la d. profes. gimn. Ionu a lui Georgie Sbiera.
- „ Pest'a la d. avocatulu Florianu Varga.
- „ Vien'a la d. comerciante B. G. Popoviciu.

La cancelari'a acestui comitetu in Sibiu se primescu subscriptiuni si din provincia prin posta séu prin telegrafu cu tramitarea valórei preterise totu prin posta.

Subscriptiunea este deschisa pana la 10 Octobre a. c., ér' cu dlu'a acésta se va inchia.

Statutele societatei cum si blanchete de subscriere se aflu depuse in biroulu comitetulu cum si pela toti reprezentantii nostri din afara. Actionarii primescu statutele gratis, ér' altii cu 20 cruceri ecemplariulu; blanchetele de subscriere se dau gratis.

Cancelari'a comitetulu este in Sibiu, strat'a Macelariloru Nr. 110, unde suntu a se adresá tóte scrisorile.

Sibiu in 1-a Augustu 1871.

Comitetulu fundatoriu.

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editanea: Cu tipariulu lui
IOANE GÖTT si fiu HENRICU.